
Портрет кафедри української літератури у часі

УДК 82.091=161.2+82.091=162.1

*Ірина Констанкевич***МАКСИМ РИЛЬСЬКИЙ
В ІНТЕЛЕКТУАЛЬНО-ЕСТЕТИЧНОМУ ПРОСТОРІ
УКРАЇНСЬКОЇ Й ПОЛЬСЬКОЇ КУЛЬТУР**

Становлення художньої індивідуальності М. Рильського відбувалося під потужним впливом польської культури. З'ясування глибинного зв'язку з нею в біографічному, перекладацькому, видавничо-організаційному та власне художньому аспектах є предметом цієї статті. Простежено родові польське коріння поета, його подвижницьку працю в популяризації польської літератури, генезу мотивів, інтертекстуальність.

Ключові слова: діалог, контекст, культурні взаємозв'язки, рецепція, інтертекстуальність.

Констанкевич Ірина. Максим Рыльский в интеллектуально-эстетическом пространстве украинской и польской культур. Становление художественной индивидуальности М. Рыльского осуществлялось под существенным влиянием польской культуры. Определение глубинных связей с нею в биографическом, переводческом, издательско-организационном и художественном аспектах – предмет этой статьи. Исследуются родовые польские корни, его подвижнический труд для популяризации польской литературы, развитие мотивов, интертекстуальность.

Ключевые слова: диалог, контекст, культурные взаимосвязи, рецепция, интертекстуальность.

Konstankevych Iryna. Maksym Rylsky in the Intellectual and Aesthetic Space of Ukrainian and Polish Cultures. The formation of the artistic individuality of Maksym Rylsky took place under the strong influence of the Polish culture, establishment of the deep connection with it in the biographical, translated, publishing-organizing and in proper artistic aspects is the subject of this article. We follow the Polish generic roots of the poet, his selfless working in popularization of the Polish literature, genesis motives, and intertextual poetry of Maksym Rylsky.

Key words: the dialogue, context, cultural interrelations, reception, intertextual.

Постановка наукової проблеми та її значення. Важко уявити становлення художньої індивідуальності видатного українського поета М. Рильського, його багатогранної творчості без зв'язку з польською літературою, польською культурою. Для його мистецької біографії, здається, зовсім не підходить слово «вплив» у стосунку до цього глибинного зв'язку – такими численними нитками переплетена доля поетова з культурою польського народу. Певна річ, в одній

статті неможливо навіть побіжно окреслити контур великої й значущої проблеми, що має назву «Рильський і Польща». Тому стисло оглянемо лише деякі її аспекти.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Почнемо з біографічного. Максим Рильський народився в сім'ї Тадея Розеславовича Рильського, багатого шляхтича, який одружився на простій селянці й доклав багато зусиль до поширення народницького руху в Україні. На католика Рильського сипалися доноси, що він заснував школу для православних, де діти навчаються українською мовою [7, 10]. В одному з автобіографічних нарисів поет згадував: «...Письма й читання першим учив мене батько, – і дивина у нас за тих часів – українською мовою [7, 11]. Саме батькові завдячував Максим Рильський тим, що з дитинства опинився в колі відомих діячів української культури – Миколи Лисенка, Михайла Максимовича, Володимира Антоновича, Михайла Старицького, Павла Житецького та багатьох інших. На його очах творилась історія України, та й ім'я майбутній поет одержав історичне: «Названо мене Максимом, – згадував він в автобіографічних матеріалах, – на честь одного із героїв нашої минувшини, Максима Залізняка. Ім'я прибрав мені батько з своїми друзями – Лисенком, Антоновичем» [7, 13].

Для вибору цього імені була ще й інша підстава – родинні перекази Рильських. Цей маловідомий факт колись відшукав академік Л. Новиченко й розповів на засіданні відділу української літератури ХХ ст. Інституту літератури імені Т. Шевченка АН України. За родинними переказами, один із предків Максима Рильського брав участь у кривавих подіях 1768 р., входячи до складу військ Барської конфедерації. В одній із сутичок із повстанцями він був узятий у полон і рокований на смерть, проте відпущений на волю ватажком Коліївщини Максимом Залізником. Давши обітницю, предок Рильських зрікся свого багатства й до кінця життя був кобзарем.

Про цю романтично-драматичну легенду довідуємось зі статті Тадея Рильського «Рассказы современника о приключениях с ним во время Колиивщины» про Ромуальда Рильського. Тоді йому, 14-літньому учню Уманського базиліанського колегіуму, удалося врятуватися від страти гайдамаками, проспівавши псалом «Пречистая Діво, мати руського краю». Цю розповідь записав син Теодора Рильського, опублікував правнук Тадей, щоб згодом вона ожила в імені праправнука Максима.

Про давній і славний рід Рильських дослідники написали чимало. Витоки цього роду ставали предметом неодноразових історико-літературних студій, у яких розглянуто документи, сімейні оповіді, перекази. Докладні відомості про генеалогічне дерево Рильських наводить польський знавець шляхетських родів, єзуїт Каспер Несецький. Він же й указує на їхнє родове гніздо – село Рильське поблизу Рави (тепер Рава-Руська на Львівщині). Докладно зупиняється дослідник на житомирській гілці родини, представники якої згодом мешкали й на Київщині. Про них пише також Орест Левицький: «Рід Рильських старовинний на Україні, один із членів цієї родини був київським міським писарем у другій чверті XVII сторіччя» [5, 77].

Відомий історик Володимир Антонович, товариш Тадея Рильського та хрещений батько Максима Рильського, знайшов згадки цього прізвища в постановах шляхетських провінційних сеймів в Україні, учасники яких від самого виникнення Люблінської унії, тобто з 1569 р. до другої половини XVII ст., вели з цими постановами постійну боротьбу проти зазіхань Польщі на права й інтереси православної церкви [5, 77].

На жаль, архівні документи родини Рильських – тестаменти, листи, дарчі грамоти, які могли б заповнити лакуни в біографічному родоводі, були конфісковані жандармами під час обшуку 12 січня 1861 р. в маєтку Розеслава Рильського, синів якого звинувачували в демократичній пропаганді національно-визвольних ідей. Відомо, що в будинку була велика бібліотека, яка складалася переважно із польських і французьких книг, серед них – видання А. Міцкевича, Ю. Немцевича, А. Мальчевського, книги з історії та культури Польщі, проте більше сотні з них теж вилучені під час обшуку.

Непересічною особистістю був дід М. Рильського – Розеслав-Карл-Іван-Теодор Теодорович. «Два різні табори – польський і український – по-своєму малювали цю постать, причому реальне зображення часто поступалося місцем чисто легендарним вимислам» [5, 79]. Збіднілий щляхтич Розеслав Рильський із розумінням ставився до «хлопоманської» діяльності синів Тадея та Юзефа.

Яскравою постаттю в культурному житті України другої половини XIX ст. був і Тадей Розеславович Рильський, якого Іван Франко назвав «високоідеальним чоловіком і чесним характером», «одним із немногих ..., що цілим своїм житєм доказали серйозність своєї любові до рідної України й її народа» [11, 290]. Фольклорист та етнограф,

економіст і культурно-освітній діяч, активний учасник національного відродження 50–60-х років XIX ст. – ось неповний перелік сфер діяльності Тадея Рильського, про якого пізніше син Максим напише: «Мій батько Тадей Рильський [...] в студентські роки, разом із старшим своїм другом Володимиром Антоновичем, видатним нашим істориком та археологом, твердо поклав служити словом і ділом тому народові, який вигодував і добром напоїв його серце – народові українському, і виконав це...» [10, 125].

Максим Тадейович рано, у 8-річному віці, утратив батька, якого любив надзвичайно. Родинна традиція не згасла, передавалася далі й любов до польської мови, історії, культури, справляючи глибокий вплив на формування світогляду майбутнього поета. «Годиться добрим словом пом'янути старшого брата поетового Івана, який навчив молодшого польської мови, перейнявши її від батька Тадея», – сказав Д. Павличко на науковій конференції з нагоди 90-річчя від дня народження М. Рильського, що відбулася у Варшаві у квітні 1985 р. Відтоді книжки польських письменників, поряд із українською та російською класикою, стають улюбленою лектурою поета.

Пізніше він поглибить це знайомство – від літературних творів до особистих контактів і дружби з діячами польської культури. Письменник вісім разів відвідує Польщу, заприятнюється з численними письменниками, ученими, артистами. Серед них – Юліан Тувім, Тадеуш Бой-Желеньський, Леон Пастернак, проф. Вацлав Кубацький та багато інших. «Я радий і гордий, – писав він, – що перебуваю в дружніх стосунках з Владиславом Броневським, Леоном Кручковським, Єжи Путраментом та іншими польськими письменниками, з видатними польськими літературознавцями. Вельми порадував мене похвальний відгук Ярослава Івашкевича про російський і український двотомники Юліуша Словацького, видані за моєю редакцією. Кожна моя поїздка в Польщу зміцнює мою любов і шану до великого польського народу...» [7, 301].

Іще одним і, мабуть, найважливішим для нашої теми аспектом було звернення Максима Рильського до перекладів польської класики, зокрема таких поетичних шедеврів, як «Кримські сонети», «Конрад Валленрод», «Пан Тадеуш» А. Міцкевича, «Беньовський» Ю. Словацького, «Польські квіти» Ю. Тувіма й ін.

«Мистецтво перекладу» – таку символічну назву має виданий 1975 р. збірник статей Максима Рильського, присвячених проблемам

художнього перекладу. Будь-яке високе мистецтво потребує центральної постаті – Митця, не ремісника й наслідувача, а Творця. Небагато знайдеться в українській (та й не тільки українській) літературі діячів, більшою мірою гідних такого високого звання, ніж Максим Рильський. Наведемо слова видатного українського лірика Володимира Сосюри: «І ще я люблю його як перекладача. Тут він, Рильський, геніальний. Є насолода в процесі творення і є насолода, коли читаєш створене іншими. З таким задоволенням, від першого до останнього рядка, я прочитав натхненний переклад “Пана Тадеуша” Міцкевича. Не зроблений, а саме створений Максимом Рильським» [7, 293–294].

Якщо користуватися категоріями теорії комунікації, то ключовими фігурами літературного процесу є Автор і Читач. Між ними – Текст. Та є ще одна ланка, що відкриває Читачеві обшири чужомовних літератур, виводить його поза межі «свого», робить «чуже» не чужим, а близьким і дорогим, – Перекладач. Потужні духовні імпульси іншомовних літератур він перетворює на фактор культурного буття свого народу, змінює їхнє словесне «вбрання», даючи нове життя шедеврам.

І досі перекладознавці сперечаються, яким повинен бути «ідеальний переклад» – чи він мусить «по-рабському» точно відтворювати текст оригіналу, чи навпаки – «конкурувати» з ним, створюючи в іншій літературі новий текст, співмірний з оригіналом. Проте і та, й інша крайність небезпечні, бо, як писав акад. Л. Новиченко в передмові до згаданої книжки, «таким способом можна стерти пилок з крилець того метелика, що зветься поезією» (с. 26). Безсумнівно тут одне: потрібен справжній художній талант, талант літературний і перекладацький. Таким справжнім митцем і справжнім перекладачем був Максим Рильський, а улюбленою літературою, із якої він перекладав, була література польська.

Секрети перекладацької майстерності М. Рильського, мабуть, досліджені найповніше, зокрема варто назвати авторів найґрунтовніших студій: Г. Вервес, Г. Кочур, З. Коцюба, С. Миронюк, Р. Радишевський, Т. Шмігель та ін.

Глибокий знавець й авторитетний дослідник польської літератури Г. Вервес у статті «А. Міцкевич в українській літературі» зауважував: «Як відомо, труднощі передачі польської поезії на українську мову полягають зокрема у відмінності системи віршування – силабічної польської і загальноприйнятої силабо-тонічної системи віршування в

українській поезії. Закріплення в польській поезії силабічної системи віршування базується на стабілізації наголосу в польській мові. Вдатися до загальновживаних при нашій системі віршування розмірів з метою урізноманітнення ритміки своїх віршів польські поети не мають змоги. Для цього вони шукають інших засобів. Звідси ясно, що розмови про “точну передачу розмірів” польської поезії засобами силабо-тонічного віршування – базуються на прикрих непорозуміннях.

Зрозуміло, що при такій різноманітності ритмічних багатств силабічного в своїй основі вірша розмова про “точну передачу розмірів” поезії Міцкевича може йти тільки в плані добору відповідних розмірів силабо-тоніки» [3, 235–236].

Рильський удається до нових прийомів відтворення польської силабіки, особливо в перекладі «Пана Тадеуша». Він не наслідує оригінал сліпо, крок за кроком, рядок за рядком перекладаючи його... Прагнучи найповніше зберегти красу та зміст оригіналу, Рильський часто вдається до прийому, який Г. Вервес називає «компенсацією образу», «центральною перекладацьким секретом Максима Рильського», при якому «образи чи то характерні звороти мови, пропущені в певному місці, вносяться гармонійно в найближчі сусідні місця. Іноді український поет замінює образи оригіналу на рівноцінні їм та близькі за духом і характером» [4, 375].

М. Рильський, формуючись як перекладач у 20-ті роки ХХ ст. під потужним впливом теоретика й практика перекладознавчої школи М. Зерова, згодом постає метром вітчизняного перекладу та разом із тим, як зазначає Т. Шмігель у монографії «Історія українського перекладознавства ХХ сторіччя», «...виступив мовби сполучною ланкою між здобутками 1920-х рр. та наступними поколіннями дослідників. М. Т. Рильський присвоїв українській літературі чимало шедеврів слов'янських і західноєвропейських літератур» [12, 129].

Важливий напрям творчих зв'язків, що єднають великого українського поета-академіка з польською культурою – це багаторічна плідна діяльність у справі видання польських письменників в Україні. Серед українських митців Максим Рильський, без сумніву, був одним із найбільших знавців і популяризаторів польської літератури. Йому належать численні статті про А. Міцкевича (А. Міцкевич і його «Пан Тадеуш» // Життя й революція. – 1925. – № 3; Про поезію А. Міцкевича. – К., 1955), Ю. Словацького (Полум'яний геній. До 150-річчя Ю. Словацького // Всесвіт. – 1959. – № 9), М. Конопніцьку (Мария

Конопницкая // Конопницкая М. Сочинения : в 4 т. – М., 1959. – Т. 1), Ю. Тувіма (Слово про поета (про Ю. Тувіма) // Тувім Ю. Вибрані поезії. – К., 1963) та ін., він був редактором та автором передмов до багатьох видань творів польських класиків і сучасних поетів російською й українською мовами [8]. Така масштабна діяльність відзначена польськими урядовими та громадськими відзнаками, сенат Варшавського університету в 1964 р. присвоїв йому почесний титул «Doctor honoris causa».

Крім численних видань А. Міцкевича, статей і доповідей про цього класика польської літератури, серед творчих зацікавлень Рильського була й така першорядна творча постать європейської літератури, як Юліуш Словацький, щодо якого Максим Тадейович іще 1947 р. в статті «Ми і сусіди» шкодував: «Цього геніального поета так мало ще знають у нас». За редакцією М. Рильського в Києві і Москві виходить декілька ґрунтовних видань Ю. Словацького: «Вибрані твори» (1952), «Вибрані твори в 2-х томах» (1959), «Избранные сочинения в 2-х томах» (1960) – це останнє з його ж передмовою.

У вересні 1959 р. М. Рильський узяв участь у ювілейній сесії АН УРСР у Кременці, присвяченій 150-річчю від дня народження Ю. Словацького. Тут, на батьківщині автора «Беньовського», він виступив із доповіддю «Юліуш Словацький – поет, гуманіст, патріот». А в листопаді побував у Варшаві, де було заслухано його доповідь «Юліуш Словацький і українська поезія». Перу поета належить переклад низки віршів Ю. Словацького та кількох пісень поеми «Беньовський».

Із великою інтересом ставився М. Рильський і до сучасної йому польської літератури, зокрема до творчості Ю. Тувіма, із яким йому пощастило зазнайомитись особисто в дні відкриття пам'ятника Адамові Міцкевичу у Варшаві (1950). «Ніжний лірик і гострий, аж безпощадний, сатирик, співець інтимних людських почуттів і полум'яний трибун, сміливий експериментатор у мові й віршуванні і бездоганний майстер класичної форми, автор лагідно-жартівливих творів для дітей і безмежно складної поеми “Польські квіти”, творець з надзвичайно оригінальною індивідуальністю, іноді вкрай суб'єктивний, і автор прекрасних перекладів “Слова про Ігорів похід”, Пушкіна, Некрасова, Гоголя, Маяковського, нарешті, укладач жартівливо-наукових “Польського п'яницького словника” і “Вакхічної антології” – і все це в одній особі!» «Жодна група і жодна мистецька школа не могли

поглинути того, що звалось Тувімом», – захоплено відгукувався Рильський про видатного польського поета.

У чотирнадцятому томі 20-томного зібрання творів М. Рильського майже половину становлять статті й виступи про польську літературу. Крім багатьох праць про А. Міцкевича та Ю. Словацького, це, зокрема, «Марія Конопніцька», «Книга про сучасних польських письменників», «Стихи польских поэтов», «Пам'яті Леона Кручковського», «Слово про поета» (вступна стаття до «Вибраних поезій» Ю. Тувіма).

У тодішній союзній, республіканській і польській пресі систематично друкувалися його статті про Польщу, її культуру, дружні зв'язки з Україною: «Відроджена Польща», «В атмосфері дружнього співробітництва», «Могутні крила нашої дружби», «В гостях у друзів», «У братній Польщі».

Із 1958 р. М. Рильський очолював Українське відділення Товариства радянсько-польської дружби, одним із фундаторів якого він був. Його праця в справі популяризації польської літератури відзначалася справжнім подвижництвом і принесла багато добрих плодів.

Крім перекладів, упорядкування й видання творів польських поетів, спеціальної уваги потребує тема польських мотивів у творчості Максима Рильського. Вони наскрізною світлою тональністю пронизують усю його оригінальну поезію, входять окремими розділами, циклами майже до всіх збірок, часто спричиняючи «інсайт», творче осяяння, забарвлюючи ліричну тональність віршів. Поетові інтерпретації польських мотивів надзвичайно багатогранні: він охоче варіює класичні теми польської поезії, користується асоціаціями найрізноманітнішого плану – від світлої прозорості Шопенових вальсів до глибинних філософських альянсів на твори Ю. Словацького чи С. Виспянського. Найбільшого ж значення у творчості поета набула творчість Адама Міцкевича, зокрема його епохальний «Пан Тадеуш». Стаття М. Рильського до польського збірника «Письменники світу – Міцкевичу» (Варшава, 1962) починається такими знаменними словами: «Бувають поети, які супроводять нас усе життя. Таким поетом був і є для мене Адам Міцкевич». А свою працю над перекладом «Пана Тадеуша» називає далі «одною з найголовніших справ свого життя», до неї знов і знов повертається, щоб усунути хиби й досягти «максимальної художньої вірності» [4, 296].

«Інтерес до Міцкевича, – зазначав один із найвідоміших українських славістів Григорій Вєрвєс, – сягає в Рильського перших свідо-

мих років життя. Ремінісценції з “Акерманських степів” подибуємо уже в збірці “На білих островах” (вживання за аналогією до “сухий океан” – “блакитний океан небесний, незміряний”), а також у поемі “На узліссі” (1918), де він невимушено й природно переказує з “Пана Тадеуша”:

*Щасливий, хто у присмерковій млі
(сказав Міцкевич), сівши при комінку,
З товаришем із рідної землі
Пригадує в солодкому спочинку
Дитячі роки, що як тінь пройшли,
І знов ясний і чистий, як дитинка...
(Міцкевича для того я згадав,
Щоб злодієм ніхто мене не звав)» [4, 364].*

Цей інтерес до польського класика з роками поглиблюється, стаючи одним із наскрізних мотивів творчості М. Рильського, сплітаючись в одне ціле з іншими польськими алюзіями, результуючи їх, надихаючи на створення оригінальних віршів і поем.

Один із таких творчих імпульсів, спричинених перекладами з Міцкевича, фіксує Г. Вервес, досліджуючи історію написання великого твору М. Рильського – поеми «Марина». У вірші «І знов “Тадеуша” я розгорнув» поет засвідчує: саме переклад цієї шляхетської епопеї наштовхнув його на створення поеми:

*Знов я дивую майстрові, що вмів
Такою твердою вести рукою
Свавільне панство. Знов слова, міцні,
Як темна мідь, у тиші залунали.
Але рука безвладно випускає
Перо, – бо постає в моїх очах
Жіноча постать, як ламка крижинка...
Тоненькі руки, ніби дві крилі,
Здіймаються у пориві несмілім,
І в косах перша срібна волосинка
Нагадує про осінь і печаль.*

«Очевидно, що й жанр майбутнього твору, – зазначає вчений, – в якому малось на меті відтворити постаті давнини, вимальовувався під всевладним впливом перекладеної вже розлогої епічної поеми» [4, 367].

Творчість великого польського поета справила величезний вплив на оригінальну поезію Максима Рильського. Ремінісценції з Міцкевича часто трапляються і в його ранніх творах (зб. «На білих островах», «Синя далечінь», «Під осінніми зорями», поема «На узліссі» та ін.), і в останніх збірках («Троянди й виноград», «Голосіївська осінь»). Особливо ж велику роль у творчості Рильського відігравала поема «Пан Тадеуш», яка належала до його улюблених творів світової класики. Робота над перекладом поеми розпочалася письменником у 1923, а завершилася 1927 р.

Численні перегуки з творчістю Міцкевича дають підстави Г. Вервесу для такого узагальнення стосовно поетичного стилю Максима Рильського: «Характером обдарованості Максим Рильський деякою мірою нагадує Міцкевича. Отой прекрасний, сповнений світлої думки епічний спокій, пильний зір, який помічає найменші зміни в житті, виняткове поетичне чуття, чарівна мелодія вірша, а головне – пристрасний патріотизм кращих його творів, роздуми над великими проблемами сучасності, романтизм великих дум про народ, про людину – все це зближує [...] Максима Рильського з великим польським поетом. А коли прийняти до уваги те, що його перекладам передувала велика робота по вивченню творчості польського поета [...], то стане зрозумілою та справедливою і заслуженою слава кращого перекладача, якою користується український поет» [4, 374].

Висновки й перспективи подальших досліджень. Незважаючи на серйозні наукові розвідки, присвячені польським мотивам у творчості М. Рильського, ця тема ще далеко не вичерпана. Зокрема, це стосується висвітлення не так прямих зв'язків і перегуків із польською літературою, як глибинної інтертекстуальності, діалогічності поезії Масима Рильського. У праці «Поетична мова Максима Рильського» видатний український мовознавець, академік Іван Білодід відзначив, скажімо, такий дуже істотний момент: ремінісценції з інших письменників, численні імена, назви творів, цитати, що передають духовний стан сучасної людини, зі своєїрідної «демонстрації ерудиції» стають характерною особливістю поетичного стилю Рильського [2, 99–100]. Роль польського компонента цього внутрішнього культурного діалогізму М. Рильського як «патріарха української полоністики» (визначення професора Р. Радишевського. – *І. К.*) [9, 566–570] може стати предметом багатьох досліджень.

Список використаної літератури

1. Агеєва В. Символістська лірика Максим Рильського: криза релігійної свідомості, гріховність краси і «святиня мовчання» / В. Агеєва // Апологія модерну: обрис ХХ віку. – К. : Грані-Т, 2011.
2. Білодід І. Поетична мова М. Рильського / І. Білодід. – К. : [б. в.], 1965.
3. Вервес Г. Адам Міцкевич в українській літературі / Г. Вервес. – К. : [б. в.], 1955.
4. Вервес Г. Польська література і Україна / Г. Вервес. – К. : [б. в.], 1985.
5. Власенко І. Родина Рильських / І. Власенко, Н. Пазяк // Київська старовина. – 1995. – № 5. – С. 77.
6. Дроздовський Д. Поетичний світ Максима Рильського / Д. Дроздовський // Укр. культура : щомісяч. культ.-освітній та літ.-мистецький ілюстр. журн. – 2008. – № 3.
7. Ільєнко І. Жага / І. Ільєнко. – К. : Дніпро, 1995.
8. Міцкевич А. Вибрані поезії / А. Міцкевич. – Одеса : [б. в.], 1941 ; Міцкевич А. Вибрані твори : в 2-х т. / А. Міцкевич. – К. : [б. в.], 1955 ; Словацький Ю. Вибрані твори : в 2-х т. / Ю. Словацький. – К. : [б. в.], 1959 ; Мицкевич А. Собрание сочинений : в 5-ти т. / А. Мицкевич. – М. : [б. и.], 1948–1954 ; Словацький Ю. Избранные сочинения : в 2 т. / Ю. Словацький. – М. : [б. и.], 1960.
9. Радишевський Р. П. Максим Рильський – патріарх української полоністики / Р. Радишевський // Українська полоністика: проблеми, школи, силуетки. Київські полоністичні студії. – К. : [б. в.], 2010. – Т. XVII.
10. Рильський М. Із давніх літ / М. Рильський // Зібрання творів : у 20-ти т. – Т. 19. – К. : [б. в.], 1988.
11. Франко І. Зібрання творів : у 50-ти т. – Т. 47 / І. Франко. – К. : [б. в.], 1986.
12. Шмігер Т. Історія українського перекладознавства ХХ сторіччя / Т. Шмігер. – К. : Смолоскип, 2009.

УДК 821.161.2'09

Олена Маланій

ПОЕТИЧНІ «НАТЮРМОРТИ» ЕММИ АНДІЄВСЬКОЇ

У статті проведено міні-дослідження поетичних натюрмортів Емми Андієвської як синтезованого продукту взаємодії двох видів мистецтва, прослідковано прозорі паралелі між малярськими та поетичними роботами надзвичайно оригінальної, своєрідної, обдарованої мисткині кінця ХХ – початку ХХІ ст., чий творчий спадок ще так мало вивчений і не зовсім належно поцінований в Україні.

Ключові слова: поезія, натюрморт, синтез мистецтв, кольорова палітра, малярство, ірраціональність.